

FACULTAT DE
FARMÀCIA

U
UNIVERSITAT DE BARCELONA
B

DERMOFARMÀCIA

Curs
2008-09

Ensenyament de Farmàcia

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Pla docent de l'assignatura

DERMOFARMÀCIA

Dades generals de l'assignatura

Nom de l'assignatura: Dermofarmàcia

Codi de l'assignatura: 243060

Curs acadèmic: 2008-2009

Coordinació: ALFONSO MA. DEL POZO CARRASCOSA

Departament: Dept. Farmàcia i Tecnologia Farmacèutica

Crèdits: 6

Recomanacions

Per cursar aquesta assignatura és imprescindible tenir coneixements bàsics de tecnologia farmacèutica, estadística, química, fisicoquímica i fisiologia humana.

Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

Referits a coneixements

L'alumnat haurà d'assolir els conceptes i coneixements següents:

- concepte de preparat cosmètic.
- diferències entre preparat cosmètic i medicament dermatològic.
- requeriments legals per al disseny, l'elaboració, la distribució i la comercialització de preparats cosmètics.
- concepte de dermofarmàcia.
- concepte de tipologia cutània.
- concepte de fototip cutani.
- estructura general dels diferents tipus de formes cosmètiques (components, característiques, formulació, elaboració, propietats).
- conceptes generals relatius al control de qualitat i avaluació de l'eficàcia

dels cosmètics.

- organització i particularitats d'una secció de demofarmàcia en l'àmbit oficial.

Referits a habilitats, destreses

L'alumnat haurà d'assolir:

- La capacitat suficient per dur a terme un diagnòstic general de l'estat de la pell (hidratació, tipologia, fototip, etc.), tant pel que fa a l'observació directa com mitjançant la utilització de tècniques de biometrologia cutània.
- La capacitat suficient per establir, previ diagnòstic del problema cutani, el tractament adaptat més favorable per a cada cas concret.
- La capacitat suficient per poder avaluar les característiques tant formals com intrínseques de les formes cosmètiques més habituals (components, condicionament, estabilitat, documentació, etc.).
- La capacitat suficient per entendre i poder col·laborar en l'organització i la gestió d'una secció de dermofarmàcia en l'àmbit oficial.

Blocs temàtics de l'assignatura

Bloc 1 Conceptes generals i legislació de cosmètics

- 1** Conceptes generals i àmbit d'aplicació de la dermofarmàcia. Definicions
- 2** Aspectes legals de la dermofarmàcia: legislació espanyola i europea
- 3** Reglamentació tecnicosanitària de productes cosmètics. Autorització de posicionament al mercat. Registres

Bloc 2 Estructura i fisiologia de la pell: implicacions dermofarmacèutiques

- 4** Epidermis: estructura, fisiologia, proteïnes i lípids presents. Control i integració de la funció epidèrmica: implicacions cosmètiques
- 5** Dermis: estructures cel·lulars i funcions que desenvolupen. Macromolècules dèrmiques: propietats i funcions. Implicacions cosmètiques
- 6** Annexos cutanis, aparell pilosebaci i glàndules sudorípares. Descripció, funcionalitat. Implicacions cosmètiques
- 7** El cabell. Morfologia. Funcions. Fisiopatologia. Implicacions cosmètiques
- 8** Les ungles. Morfologia. Fisiopatologia. Funcions. Implicacions cosmètiques

9 Pell i radiacions. Fotoenvelliment i envelliment fisiològic: manifestacions estructurals. Fototips

10 Tipologia cutània: classificació i implicacions cosmètiques

Bloc 3 Formes cosmètiques

11 Classificació general dels preparats dermofarmacèutics

12 Emulsions i la seva aplicabilitat a la dermofarmàcia

13 Preparats escumògens i la seva aplicabilitat a la dermofarmàcia

14 Altres preparacions cosmètiques: visió general

Bloc 4 Dispensació dermofarmacèutica

15 El consell dermofarmacèutic: àmbit, aplicació i eines per desenvolupar-lo

16 Nocions generals de marqueting cosmètic i actualització d'un punt de venda

17 Consum de cosmètics. Tendències generals i justificació

Bloc 5 Treballs dirigits

Programa de seminaris

1 Determinació de tipologies cutànies per mitjà de mètodes visuals

2 Evolució de l'estat cutani i de l'eficàcia del cosmètic mitjançant mètodes biofísics no invasius. Aplicació d'aquestes tècniques en la selecció del cosmètic millor adaptat

3 Perfums i perfumació de cosmètics. Sessió olfactiva

4 Anàlisi sensorial i de qualitat de primeres matèries i de cosmètics acabats

Programa de classes pràctiques

1 Pràctiques de laboratori

Elaboració d'algunes de les principals formes cosmètiques a escala de desenvolupament del producte: xampú, stick, crema A/O, crema O/A, gel.

2 Pràctica de camp

Visita a empreses del sector de la dermofarmàcia (producció, distribució i punt de venda).

Metodologia i organització general de l'assignatura

Hores presencials

Els diferents blocs temàtics es desenvolupen en l'entorn de la classe magistral, amb el suport dels mitjans multimèdia adients.

Hores de treball pautat

El contingut dels seminaris es desenvoluparà mitjançant el treball interactiu amb el professor o professora en aules adequades a cada cas concret (normativa/ legislació/ documentació en cosmetologia, introducció a l' anàlisi sensorial en cosmetologia, avaluació de l' eficàcia de cosmètics mitjançant tècniques biofísiques no invasives, pràctiques de laboratori). En relació amb el contingut de les classes pràctiques, es desenvoluparà en un esquema de treball pautat (text-guia de pràctiques de laboratori) sempre sota la direcció d'un professor o professora de l'assignatura.

Es preveu també una pràctica «de camp» consistent en una visita a una empresa del sector, per tal de reforçar diferents conceptes exposats en el temari teòric.

Es preveu la realització de treballs dirigits, en grups de 3 alumnes, amb l'objectiu de fer actualitzacions bibliogràfiques sobre aspectes generals de diferents temes del programa. Aquestes actualitzacions seràn presentadas a l' aula i faràn l' objecte d' un col.loqui en el que el professor actua de moderador.

Avaluació acreditativa dels aprenentatges de l'assignatura

Es recomana als alumnes acollir-se al sistema d' avaluació continuada, en raó de que aquest permet un millor coneixement de la matèria. Aquest sistema comporta el compliment de la següent seqüència d' activitats:

1. assistència a les classes de teoria i seminaris (20% de la qualificació; mínim 80% d' assistències per a poder ser avaluats)
2. assistència a la/les pràctica/ques de camp + redacció del corresponent informe/resum i comentaris personalitzats (grups de 3 alumnes) en els termes que previament s' hauràn indicat per part del professorat (10% de la qualificació)

3. resolució de 2 casos pràctics (un sobre formulació/normativa de cosmètics, l'altra sobre consell dermofarmacèutic a l'oficina de farmàcia). Aquests faràn l'objecte de sengles informes que s'entregaràn a final de trimestre, una vegada s'hagin completat el conjunt de sessions de teoria i seminaris, el contingut dels quals pot servir de base per a la resolució dels casos pràctics (grups de 3 alumnes) (20% de la qualificació).
4. realització de les pràctiques de laboratori : 2 sessions de treball + redacció del corresponent informe en els termes que s'especifiquen (complimentació de la guia de fabricació, redacció de l'etiquetatge i recomanacions d'ús dels preparats elaborats,...) (grups de 3 alumnes). L'avaluació continuada dels treballs de laboratori per part del professorat responsable comporta també la valoració de les actituds i habilitats mostrades per cada un dels diferents grups (20% de la qualificació).
5. treball d'actualització bibliogràfica (grups de 3 alumnes) sobre un dels temes del programa lectiu. Els temes es proposen des del primer dia de curs, i l'elaboració dels mateixos comporta la realització d'una presentació en suport multimedia que serveix de suport per a l'exposició pública i debat davant la classe dels punts més interessants del treball (prèviament haurà estat objecte de comentari i correcció per part del professorat de l'assignatura) (30% de la qualificació).

Segona convocatòria (alumnes que no hagin superat l'avaluació continuada de l'assignatura)

S'avaluaran els coneixements assolits en els blocs temàtics en què s'estructura la docència teòrica de l'assignatura mitjançant una prova objectiva amb qüestions sobre els continguts teòrics i pràctics de la mateixa, així com exercicis de proposta de resolució de casos pràctics relacionats amb els conceptes bàsics del temari.

Temporalització: convocatòria única al final del període lectiu.

Avaluació única

Exàmen escrit sobre la totalitat del temari tant de teoria com dels seminaris impartits i pràctiques realitzades. El fet d'acollir-se al sistema d'avaluació única no eximeix de la realització de les pràctiques de laboratori i elaboració del corresponent informe de les mateixes (complimentació del text-guia)

Temporalització: convocatòria única al final del període lectiu.

Fonts d'informació bàsiques de l'assignatura

Llibres

- Barata, E. *Cosméticos: arte e ciencia*. Lisboa: Lidel, cop. 1998. ⇨
- Díez, O. *Manual de cosmetología aplicado a la estética*. 2a ed. Madrid: Videocinco, 2001. ⇨
- Estrade, N. *Consejos de cosmetología*. Barcelona: Ars Galenica, 2002. ⇨
- Peyrefitte, G. *Biología de la piel*. Barcelona: Masson, 1995. ⇨
- Martini, M. *Cl. Introducción a la dermatofarmacia y a la cosmetología*. Zaragoza: Acribia, 2005. ⇨
- Parr, J. L.; Pons, L. *Ciencia cosmética*. Madrid: Consejo General Colegios Farmacéuticos, 1995. ⇨
- Poelman, M. C. *Initiation à la cos-métologie pratique*. 2ème ed. Paris: Lavoisier Ed, 1990. ⇨
- Polo, K. F de. *A Short textbook of cosmetology: a short guide to the development, manufacture and sale of modern skin care and skin protection cosmetics with an aside on the history and prehistory of cosmetics*. Augsburg: Ziolkowsky; 1998 ⇨
- Pons, L. *Fisiología de la piel eudérmica*. Barcelona: Col•legi Oficial de Farmacèutics, 1993.
- Pozo del , A.(coordinador). *Màster Dermofarmàcia i Cosmetologia*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 2007-08 (8 modulos). ⇨
- Consejo General de Colegios Farmacéuticos. *Dermofarmacia (modulos 1 y 2): Plan Nacional de Formación Continuada*. Madrid: Acción Médica, 2004. ⇨
- Jal Mª M. *Els cosmètics. La primera guia per al consumidor*. Raval Edicions SLU, Mina. Barcrelona, 2008
Es tracta d' un diccionari de termes cosmètics (ingredients, conceptes generals, formes cosmètiques)
- Generalitat de Catalunya. Departament de Salut. *Lineas directrices de buenas prácticas de producción de productos cosméticos*. Barcelona, 2008.